

Kázání: 184. Jak skoncovat s kulturními válkami

Kázání

Jak skoncovat s kulturními válkami

1. čtení: Izajáš 45, 18 - 25

18 Toto praví Hospodin, stvořitel nebe, onen Bůh, jenž vytvořil zemi, jenž ji učinil, ten, jenž ji upevnil na pilířích ; nestvořil ji, aby byla pustá, vytvořil ji k obývání: „Já jsem Hospodin a jiného už není.

19 Nemluvil jsem potají, v temném místě země, neřekl jsem potomstvu Jákobovu: Hleďte mě v pustotě. Já, Hospodin, vyhlašuji spravedlnost, prohlašuji právo.

20 Shromážděte se a přijďte, přiblížte se spolu, vy, kdo jste vyvázli z pronárodů. Neuvědomují si, že se nosí s modlou vytesanou ze dřeva, že se modlí k bohu, jenž nemůže spasit.

21 Sdělte to dál , přiblížte se! Jen ať se poradí spolu. Kdo to od pradávna ohlašoval? Kdo to oznamoval předem? Cožpak ne já, Hospodin? Kromě mne jiného Boha není! Bůh spravedlivý a spasitel není mimo mne.

22 Obráťte se ke mně a dojdete spásy, veškeré dálavy země. Já jsem Bůh a jiného už není.

23 Při sobě samém jsem přísahal, z mých úst vyšla spravedlnost, slovo, které se zpět nenavrací. Předem mnou každý klesne na kolena a každý jazyk odpřísáhne:

24 „Jenom v Hospodinu - řekne o mně - je spravedlnost i moc.“ Přijdou k němu a budou se stydět všichni ti, kdo proti němu pláli vzdorem.

25 U Hospodina nalezne spravedlnost a jím se bude chlubit všechno potomstvo Izraele.

2. čtení: Římanům 14, 1 - 17

1 Bratra ve víře slabšího přijímejte mezi sebe, ale nepřete se s ním o jeho názorech.

2 Někdo třeba věří, že může jíst všechno, slabý však jí jen rostlinnou stravu.

3 Ten, kdo jí všechno, nechť nezlehčuje toho, kdo nejí, a kdo nejí, nechť neodsuzuje toho, kdo jí; vždyť Bůh jej přijal za svého.

4 Kdo jsi ty, že soudíš cizího služebníka? O tom, zda ob stojí či ne, rozhoduje jeho vlastní pán. A on ob stojí, neboť Pán má moc jej podepřít.

5 Někdo rozlišuje dny, jinému je den jako den. Každý nechť má jistotu svého přesvědčení.

6 Kdo zachovává určité dny, zachovává je Pánu. Kdo jí, dělá to Pánu ke cti, neboť děkuje Bohu; a kdo nejí, dělá to také Pánu ke cti, neboť i on děkuje Bohu.

7 Nikdo z nás nežije sám sobě a nikdo sám sobě neumírá. Žijeme-li, žijeme Pánu,

8 umíráme-li, umíráme Pánu. Ať žijeme, ať umíráme, patříme Pánu.

9 Vždyť proto Kristus umřel i ožil, aby se stal Pánem i mrtvých i živých.

10 Proč tedy, ty slabý, soudíš svého bratra? A ty, silný, proč zlehčuješ svého bratra? Všichni přece staneme před soudnou stolicí Boží.

11 Neboť je psáno: „Jako že jsem živ, praví Hospodin, skloní se přede mnou každé koleno a každý jazyk vyzná, že jsem Bůh.“

12 Každý z nás tedy sám za sebe vydá počet Bohu.

13 Nesudme už tedy jeden druhého, ale raději posuďte, jak jednat, abyste nekladli bratru do cesty kámen úrazu a nepůsobili pohoršení.

14 Vím a jsem přesvědčen v Pánu Ježíši, že nic není nečisté samo v sobě, ale tomu, kdo něco pokládá za nečisté, je to nečisté.

15 Trápí-li se tvůj bratr pro to, co jíš, nežiješ už v lásce. Neuváděj tedy svým jídlem do záhuby toho, za něž Kristus umřel!

16 Nevydávej v potupu to dobré, co jste přijali.

17 Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha svatého.

Sestry a bratři, nejspíš se shodneme, že války by neměly být, že násilí, zabíjení a zabírání cizího území se nesmí tolerovat. Zažili jsme to na vlastní kůži v osm a šedesátém, byť rozhodně ne v takové míře jako dnešní Ukrajinci.

Nehodlám dnes ale mluvit o válce probíhající na východ od nás, jak ji s napětím sledujeme, ale o jiných válkách, jež sice nejsou tak krvavé, ale přesto opakovaně vypukávají. Mám na mysli války kulturní.

Jenom musím předeslat, že když se řekne kulturní válka, nejedná se o boj o dotace, který musí dnes producenti nebo režiséři svádět, aby vzniknul nový film nebo nové divadelní představení.

V kulturních válkách se nebojuje o populární kulturu, ale o něco docela jiného: o zachování světa takového, jak ho známe, v jakém jsme vyrůstali, o zachování svých kulturních návyků a zvyklostí.

Původní význam slova kultura je totiž obdělávat, pěstovat, vzdělávat. Každý jsme vyrůstali v určitém

prostředí, pracovali na nás rodiče, škola, přidávaly se další vlivy. Vypěstovali jsme si určité specifické návyky a zvyklosti.

Jak tak přibývají léta, všechno, co jsme se naučili a co jsme za život vstřebali, se v nás neustálým opakováním usazuje a sedimentuje. V jistém věku se prostě změním už jen stěží. Víme, jak se věci mají, co si o tom či onom myslet a jak se v určitých situacích zachovat. Jedeme na autopilota a je nepravděpodobné, že by nás někdo z nalajnované trasy vykolejil.

Problém nastává, když nám do našeho prostředí vlezte někdo s kulturou více či méně odlišnou. Jako třeba když jsem začal chodit s Pavlou. Měli doma telefon, což tenkrát nebylo zdaleka samozřejmé, a používali ho k hovorům s příbuznými, jak jinak. To já jsem měl telefon jen krátce, navíc byl služební, pro případ nějaké mimořádné události na dráze. I když se dal použít i k soukromým hovorům, nebyl jsem na to pod vlivem rodinné kultury zvyklý.

Pavle to logicky přišlo hodně divné, že jsem ji po celý týden nezavola, a když už, tak krátce a úsečně. Nakonec jsme si to vyjasnili. Holt kulturní rozdíl.

Obecně vzato, první kulturní neshody vznikají ve společné domácnosti, která pochopitelně může vzniknout jedině tak, že se dají dohromady dva lidé pocházející z odlišných rodin, jinak řečeno z odlišného pěstebního prostředí neboli z jiné kultury. Sladit se může být, a někdy skutečně bývá, velice náročnou disciplínou.

Každý z těch dvou musí nějak ze svých zvyklostí slevit, každý se musí snažit pochopit, proč ten druhý dělá věci jiným způsobem, proč uvažuje odlišně. Jinak to nejde.

Navíc, i kdybyste se snažili nevím jak, nikdy z toho druhého kopii sama sebe neuděláte. Vzdát se vlastní kultury a přijmout jinou dokáže jen málokdo.

A hlavně, často k tomu není ani důvod. Proč bychom ostatně spolu nemohli vycházet a současně zůstat sami sebou? V mnoha případech to skutečně lze. Někdo po sobě například záchodové prkénko vrátí dolů, jiného to nikdy nikdo nenaučil. No a? Někdo je zvyklý ukládat použité nádoby rovnou do myčky, jiný až najednou, když se na pultu navrší v dostatečném množství. Fajn, nic se přece neděje. Ani tahle kulturní diskrepance není tak závažná, aby se ti dva museli pokaždé pohádat.

Pokračovat by se dalo donekonečna, každý z vás by určitě mohl přispět svou troškou do mlýna z vlastní zkušenosti. Kolik nedorozumění může jen vzniknout, když se ocitneme na dovolené v jiné zemi! Jiný kraj, jiný mrav, praví přísloví.

S vyjmenováváním nejrozličnějších kulturních rozdílů mezi jednotlivými zeměmi se ale v tuto chvíli nebudeme obtěžovat, protože s nimi tak nějak počítáme a v cizině se snažíme přizpůsobit. Jiné je to tady, kde jsme doma, to se pak s odlišnostmi smiřujeme o poznání hůře.

Považujeme tenhle prostor za svůj a není potom divu, že stojíme o to, aby takovým, jak ho známe, také zůstal, abychom své návyky a zvyklosti nemuseli měnit. Jenže je tu jeden závažný problém. Svět se mění a mění se čím dál rychleji. Řečeno slovy Jára Cimrmana: 'Můžeme o tom vést spory, můžeme s tím nesouhlasit, ale to je asi tak všechno, co se s tím dá dělat.'

Zásadní změny, které byly dříve rozloženy na staletí, se v přítomnosti odehrávají v přímém přenosu. Za všechny stačí zmínit například klimatickou krizi.

Jeden známý sociolog nedávno zmínil vlastní zkušenost. Setkal se po nějakém čase na pokec s několika starými známými, všechno doktoři či vědci ve zralém věku, a na přetřes přišla právě klimatická krize. Překvapilo ho, že vlastně nikdo z nich se na tohle téma nechtěl ani moc bavit. Že

prý kdo ví, jak to je, a že oni svoje zvyklosti měnit nebudou a ať si tenhle problém řeší až jejich děti.

Holt zvyk je železná košile, praví zase jiné přiléhavé přísloví. V průběhu dlouhých let vypěstované návyky a postoje se nedají jen tak vymazat. Zvláště když za dobu, kdy byl svět ještě v pořádku, považujeme své mládí nebo nějakou dobu v minulosti, kterou jsme si v představách idealizovali.

Jenže mění se svět pádí rychleji než kdy předtím a rozhodně se kvůli těm, kdo to nechtějí vzít v potaz, nehodlá zastavit. „Svět se změní. Buď se přizpůsobíme, nebo skončíme zle,“ prohlásil před lety známý český biolog.

Vlastně se vyjádřil podobně jako apoštol Pavel. Ten také očekával, že se svět změní. Že Boží království nahradí všechna stávající království poznamenaná sobectvím, sebestředností a násilím. A kdo se včas nepřizpůsobí, že skončí zle.

Ba dokonce měl za to, že tohle Boží království už de facto začalo. Ježíš Kristus je králem, jen to lidé ještě nevědí, jen si to zatím nepřipustili, jen to nechtějí vzít na vědomí. Křesťané by ale měli, od toho jsou to křesťané, neboli kristovci.

„Vždyť království Boží není v tom, co jíte a pijete, nýbrž ve spravedlnosti, pokoji a radosti z Ducha Svatého,“ píše apoštol křesťanům do Říma.

Vedli tam totiž mezi sebou kulturní války. Jedni si od dětství vypěstovali návyk dodržovat nejrůznější striktně daná pravidla, co se jíst má a co se jíst nesmí, jaké se mají dodržovat svátky a co se o nich smí dělat a nedělat. Jiní zase žádné takové pěstěné zvyklosti neměli a návyky, které měli, při uvěření v Krista jednoduše opustili jako zbytečné.

V Kristu je svoboda, říkával jim Pavel. Od okamžiku, kdy jste v něho uvěřili, se musíte soustředit na věci podstatné, jako jsou spravedlnost a pokoj, ne na ty podružné.

A tak se v římském sboru válčilo, nejspíš až tak ostře, že se příslušníci zmíněných dvou kulturních bublin ani nechtěli vidět. Mezi řádky lze tušit, že se scházeli separátně a jedni s druhými odmítali mít co společného.

Jenže vy máte společného víc, než toho, co vás rozděluje, nabádá Pavel v listu. Spojuje vás Pán, v něhož jste uvěřili, spojuje vás naděje Božího království, nového lidství, nových mezilidských vztahů, nového spravedlivého a pokojného světa! Nesmíte si to kazit vzájemnými kulturními válkami!

Ať si každý podle svého svědomí jí a dodržuje, co uznává za správné. Na tomhle poli není důvod k válkám, tady je nezbytně třeba, abyste jeden druhého respektovali. Nikdo z vás si nemůže osobovat právo soudit druhého kvůli tomu, co má na talíři nebo jaké tradice zachovává či nezachovává.

Když se budete vzájemně respektovat, nebudete muset vést kulturní války o nedůležité prkotiny, ale soustředíte se na to skutečně podstatné. Na to, aby byl svět spravedlivější a férovější. Například k těm, co nemají stejná práva jako ostatní, nebo k těm ve válce, co si o právech mohou nechat jen zdát.

Když nebudete vést kulturní války o zbytečnosti, pokračuje Pavel, zbyde vám energie na šíření pokoje a harmonie, nejen mezi lidmi navzájem, ale třeba i ve vztahu ke strádající Zemi, která má zrovna vážnou horečku.

No, a když se takhle budete snášet navzájem a napřete své síly k tomu, co je podstatné, leccos se pozitivním směrem skutečně změní a vy budete mít navíc ještě radost.

Apoštol Pavel píše doslova radost z Ducha Svatého. Jedná se poněkud odlišnou radost, než jsme

běžně zvyklí prožívat. Pochází z Ducha Svatého, tedy od samotného Pána Boha, který nás pozval, abychom jeho království spravedlnosti a pokoje šířili kolem sebe.

Pokud nám o to opravdu půjde a bude to alespoň trochu znát, určitě z toho bude tam nahoře radost. A když se raduje Bůh, potom dává smysl, aby se radovali také ti, kdo se s ním osobně znají.

Peč

SPCH 17. 9. 2023

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)